

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

26 oktober 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de omvorming van het Herplaatsingsfonds naar een mobiliteitsfonds

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van het decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over tewerkstellingspremies in gemeenten met een hoge werkloosheid

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Europese plannen tot liberalisering van bepaalde arbeidsmarkten en de gevolgen hiervan voor de Vlaamse havenarbeiders

Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

Dinsdag 26 oktober 2004

Waarnemend voorzitter: De heer Roland Van Goethem

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.33 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Tom Dehaene tot de heer Frank Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de omvorming van het Herplaatsingsfonds naar een mobiliteitsfonds

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Dehaene tot de heer Vandembroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de omvorming van het Herplaatsingsfonds naar een mobiliteitsfonds.

De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit onderzoek van het studiebureau Graydon is gebleken dat de maand september een absolute recordmaand was voor het aantal faillissementen in België. Er waren er in het totaal 840. Nooit eerder gingen zoveel bedrijven in één maand over de kop. De negatieve trend van de voorbije maanden zet dus door. Zowel Unizo als Graydon verwachten voor de komende maanden niet veel beterschap.

Een positief element is evenwel dat minder mensen hun job verloren dan vorig jaar in dezelfde periode, namelijk 13.740 in plaats van 16.900. Toch blijft er duidelijk een verband tussen het aantal faillissementen en het aantal mensen dat zijn job verliest.

Om mensen na een collectief ontslag of een herstructurering naar een nieuwe job te begeleiden, beschikt

de Vlaamse Regering over een aantal instrumenten, zoals het Herplaatsingsfonds, de tewerkstellingscellen, enzovoort. Het is echter een tekortkoming van het Herplaatsingsfonds dat enkel bedrijven die failliet gaan, een gerechtelijk akkoord hebben gekregen of in financiële moeilijkheden zitten, er een beroep op kunnen doen. Iedereen zal wel erkennen dat dit een te beperkte omschrijving is. We pleiten dan ook voor een verruiming of een hervorming van het Herplaatsingsfonds.

Dat is ook in het regeerakkoord opgenomen. Ik citeer: 'Het Herplaatsingsfonds zal worden omgevormd tot een mobiliteitsfonds.' Dat mobiliteitsfonds zou ook veel ruimer worden. Mijnheer de minister, gezien de problematiek van de voorbije weken, in het bijzonder bij DHL, vraag ik u ook de mensen die werden ontslagen, niet ten gevolge van een faillissement maar van een herstructurering of een verplaatsing, de nodige steun te geven.

Voorziet u in maatregelen om mensen die hun job verliezen, snel weer aan werk te helpen? Het blijkt immers dat mensen die langer werkloos zijn, het moeilijker hebben om een andere job te vinden. Hoe zult u het instrument van het Herplaatsingsfonds hervormen? Welke bijkomende taken zal het mobiliteitsfonds krijgen boven op die van het Herplaatsingsfonds? In welke termijn voorziet u voor deze hervorming?

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mijnheer de voorzitter, collega's, het is, zoals de heer Dehaene zei, belangrijk dat mensen snel opnieuw werk vinden, en dat niet alleen om financiële redenen. In het huidige Vlaamse arbeidsmarktbeleid is voorzien in een zestal maatregelen om bij herstructureringen de tewerkstel-

Vandenbroucke

lingskansen van ontslagen of met ontslag bedreigde werknemers te optimaliseren.

In de eerste plaats zijn er aanmoedigingspremies om ondernemingen in moeilijkheden of in herstructurering aan te moedigen hun arbeidsorganisatie aan te passen om ontslagen te vermijden. In de tweede plaats is er opleidingssteun om ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering aan te moedigen preventieve opleidingsformules door te voeren in plaats van onmiddellijk te moeten overgaan tot gedwongen ontslagen. Ten derde worden tewerkstellingscellen opgericht in ondernemingen in herstructurering. Van daaruit kunnen acties voor herplaatsing of herscholing van de werknemers worden georganiseerd. Het is de bedoeling ervoor te zorgen dat alle ontslagen werknemers binnen het sociaal plan een totaal servicepakket wordt aangeboden.

Ten vierde zijn er de sectorconvenants die de Vlaamse Regering afsluit met de sectoren. Die convenants bevatten een specifieke paragraaf met betrekking tot het herstructureringsbeleid, waarin de sociale partners zich ertoe engageren de met ontslag bedreigde werknemers een intensieve begeleiding aan te bieden en bij bedrijfsherstructureringen het behoud van de werkgelegenheid als een prioriteit te beschouwen.

Ten vijfde is er een systeem van eerstelijnsopvang en -advies door middel van het sociaal interventieteam van de VDAB. Ten slotte is er een financiële tegemoetkoming van het Herplaatsingsfonds voor de outplacementkosten voor werknemers uit gefailleerde ondernemingen of ondernemingen in moeilijkheden, die werkloos zijn geworden.

Het is algemeen bekend, en door analyses bevestigd, dat deze instrumenten nog te weinig worden ingezet om activerende herstructureringsplannen op te zetten. De sociale plannen beperken zich nog te vaak tot afvloeiingsplannen, gekoppeld aan financiële compensaties voor de opgelegde werkloosheid. Om het gebruik van activerende instrumenten, vooral door KMO's te verhogen, zal ik werken aan een betere regie en integratie van deze instrumenten. Waar nodig, en waar dat mogelijk is, zal ik de administratieve en financiële knelpunten aanpakken.

Eigenlijk wil ik nog verder gaan. Om de herstructureringsplannen, die activerende maatregelen effec-

tief voorrang verlenen, financieel aan te moedigen, zullen oudere werknemers die, in het kader van de actieve herplaatsingsprocedure, een duurzame job bij een nieuwe werkgever vinden, een forfaitaire belastingvermindering krijgen. Aangezien de implementatie van dergelijke fiscale maatregelen de nodige tijd vergt, wil ik, in overleg met de sociale partners, onderzoeken of we, in afwachting van het moment waarop we een dergelijk fiscaal rugzakje kunnen meegeven, de financiële aanmoediging in de vorm van een premie kunnen toekennen. Premies kunnen sneller worden gereguleerd, maar dit onderwerp is tijdens het overleg met de sociale partners eigenlijk nog niet ter sprake gekomen. Hoewel ik dit idee nog niet aan de Vlaamse Regering heb kunnen voorleggen, zal ze in de beleidsnota terug te vinden zijn. Ik zal tevens onderzoeken of de opleidingscheques voor bedrijven niet voor outplacementbegeleiding kunnen worden benut. Op die manier zou de ondersteuning van de outplacementkost een stuk gebruiksvriendelijker worden.

Een ander denkspoor, dat nog zal worden verkend, betreft het opzetten van zogenaamde ervaringspools. Op basis van deze pools zou de expertise van oudere werknemers in andere bedrijven kunnen worden benut om, bijvoorbeeld, knelpuntvacatures op te vangen of kortstondige, gespecialiseerde en een bijzondere beroepsbekwaamheid of -ervaring vereisende opdrachten uit te voeren.

Al deze activerende maatregelen zijn erop gericht de doorstroming en de mobiliteit van de ene naar de andere werkgever te verhogen. Op termijn zou dit alles onder de koepel van een mobiliteitsfonds kunnen worden ondergebracht.

De vraag blijft natuurlijk wat we met het bestaande Herplaatsingsfonds moeten doen, wat de taken van een toekomstig mobiliteitsfonds zouden zijn en welke termijn we voor deze hervormingen willen hanteren.

Ondanks de forse stijging sedert de oprichting van het Herplaatsingsfonds van zes aanvragen in 2001 tot 61 in 2003, blijft het aantal interventies, vergeleken met het aantal faillissementen dat de voorbije jaren in Vlaanderen heeft plaatsgevonden, eerder beperkt. Deze vaststelling geldt zeker voor de Vlaamse KMO's. In eerste instantie neem ik me dan ook voor het bereik van het Herplaatsingsfonds met betrekking tot KMO's te verruimen. Ik zal de communicatie en de procedures van het Herplaatsingsfonds evalueren

Vandenbroucke

en, waar nodig en mogelijk, aanpassen. Tegen het einde van 2004 zal een diepgaande evaluatie van de door het Herplaatsingsfonds ondersteunde projecten worden aangevat. Deze evaluatie zal worden gebaseerd op de verslagen die alle bureaus sinds januari 2004 verplicht moeten indienen. Op basis van deze evaluatie zullen de nodige hervormingen in de loop van 2005 worden doorgevoerd.

Het is tevens de bedoeling de rol van het Herplaatsingsfonds te verruimen van een instantie die louter financieel in de outplacementkosten intervenueert tot een instantie die verschillende activerende en op de doorstroming naar werk gerichte maatregelen ondersteunt. Deze hervormingsoperatie zal gelijklopen met de implementatie van het idee de slachtoffers van een herstructurering een zogenaamd rugzakje mee te geven. Ik denk hierbij aan de eventuele invoering van outplacementcheques en aan de ontwikkeling van de ervaringspools.

Ik heb me in dit antwoord op de vraag om uitleg van de heer Dehaene tot een korte schets beperkt. Tijdens de bespreking van mijn beleidsnota zullen we ongetwijfeld de kans krijgen hier dieper op in te gaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van het decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van den Heuvel tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van het decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid.

De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, deze vraag om uitleg heeft betrekking op de uitvoering van het op het einde van de vorige legisla-

tuur goedgekeurde decreet betreffende het verwerven van een titel van beroepsbekwaamheid.

Ik denk dat de uitgangspunten van dit decreet op ieders instemming kunnen rekenen. Dit belangrijk decreet vult een reëel gat in de markt op. Het gaat hier om de problematiek van de elders verworven competenties. Mijns inziens, is het belangrijk dat werknemers een valorisering van hun door middel van ervaring uitgebouwde talenten te zien krijgen. Dit decreet kan tevens een faciliterende rol spelen in de arbeidsbemiddeling en in het aan de slag houden van bepaalde senioren. De ervaring van deze vaak kortgeschoolde groep moet worden gevaloriseerd. Dit decreet is een belangrijke stap in de goede richting en zal de arbeidsbemiddeling en de mobiliteit op de arbeidsmarkt vooruit helpen.

Mijnheer de minister, aan de hand van een vijftal vragen zou ik willen toetsen hoe het met de uitvoering van dit decreet staat.

Is er al enige vordering geboekt in het definiëren van de beroepen die in aanmerking kunnen komen? In welke mate zullen de titels van beroepsbekwaamheid op de diploma's uit het onderwijs worden afgestemd? Als minister van Werk en als minister van Onderwijs bent u goed geplaatst om in dit verband het juiste evenwicht te vinden.

Schiet de SERV op bij het uittekenen van de beroepsprofielen? Zijn voor bepaalde beroepsprofielen reeds standaarden ontwikkeld?

Welke instanties zullen de certificaten of titels van beroepsbekwaamheid afleveren? Hoe staat het met de erkenning van deze in artikel 8 van het decreet omschreven organismen?

Hoe zit het met de concrete uitwerking van de beroepscommissie? Het decreet vermeldt immers de mogelijkheid voor de centra en voor de betrokken werknemers om beroep aan te tekenen.

Mijn laatste vraag sluit enigszins aan bij de actualiteit. Minister Keulen heeft verklaard dat de lokale besturen promoties niet enkel op diploma's mogen baseren, maar tevens met de ervaring en de tijdens de carrière opgedane competenties van de ambtenaren rekening moeten houden. Ik weet dat dit gegeven niet volledig parallel loopt met het reeds aangehaalde decreet, maar ik vraag me af in welke mate de Vlaamse

Van den Heuvel

overheid een voorbeeldfunctie kan vervullen. Zal de Vlaamse overheid de titels van beroepsbekwaamheid tijdens aanwervingsprocedures effectief erkennen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, alvorens op de punctuele vragen van de heer Van den Heuvel in te gaan, zou ik een algemene opmerking willen maken. Het decreet betreffende het verwerven van de titel van beroepsbekwaamheid is op 30 april door de toenmalige Vlaamse Regering goedgekeurd. Het doel van dit decreet is het valideren van zinvolle competenties. Zolang ze aan een beroep zijn verbonden, heeft het geen belang waar deze competenties zijn verworven.

Op deze manier is een nieuwe benadering van het kijken naar en van het omgaan met competenties ontstaan. Ik steun deze vernieuwing, die een belangrijk element van mijn beleid zal vormen, voluit.

Het decreet biedt een raamwerk voor de dienstverlening die in dit verband moet worden opgezet. Dit raamwerk moet nog door middel van een uitvoeringsbesluit worden geoperationaliseerd. Zodra dit is gebeurd, kan de structurele uitbouw van deze dienstverlening van start gaan.

Het uitwerken van maatschappelijk gedragen uitvoeringsprincipes voor dit decreet en het uitbouwen van een universele dienstverlening met betrekking tot het erkennen van verworven competenties en het verlenen van titels van beroepsbekwaamheid zal een speerpunt van mijn beleid vormen. De uitvoeringsprincipes moeten garanderen dat de competenties op een kwaliteitsvolle en zo objectief mogelijke manier zullen worden beoordeeld.

Om dit doel te bereiken, zal een kwaliteitsborgingssysteem worden opgezet. De dienstverleners zullen de competenties op basis van uniforme en landelijk bepaalde standaarden moeten beoordelen. Alle betrokkenen zullen de mogelijkheid krijgen zich tot een beroepscommissie te wenden.

Het ontwikkelen van maatschappelijk gedragen uitvoeringsprincipes vergt het nodige overleg met de SERV en met de VLOR. Dit overleg zal nog in de

loop van dit jaar worden aangevat. De daadwerkelijke uitbouw van de dienstverlening zou in 2005 van start moeten gaan.

Momenteel zijn nog geen beroepen aangeduid waarvoor een titel van beroepsbekwaamheid kan worden uitgewerkt. In overeenstemming met het decreet, moet de SERV hierover eerst advies uitbrengen. Momenteel voert de SERV hierover overleg met de sociale partners.

Criteria om de eerste beroepen te selecteren waarvoor een titel van beroepsbekwaamheid zal worden ontwikkeld, zijn onder meer de aanwezigheid van knelpuntvacatures, het bestaan van een beroepenprofiel en een voldoende groot draagvlak bij de sociale partners. We trachten hierbij een mix aan beroepen, sectoren en vaardigheidsniveaus te bereiken.

Elk jaar zal een lijst van geselecteerde beroepen of deelberoepen worden opgesteld. Voor al deze beroepen of deelberoepen zal, na de erkenning van de verworven competenties, een titel van beroepsbekwaamheid kunnen worden uitgereikt. Deze selectie zal steeds op voordracht door de sociale partners gebeuren. De uiteindelijke criteria zullen in de uitvoeringsbesluiten worden vastgelegd.

Volgens de heer Van den Heuvel bestaat het risico dat een titel van beroepsbekwaamheid zou worden uitgereikt voor een beroep waaraan reeds een onderwijsdiploma is verbonden. Mijns inziens, zullen de criteria niet automatisch die beroepen uitsluiten waarvoor reeds een onderwijsdiploma bestaat. Zoals ik in mijn inleiding reeds heb vermeld, gaat het hier om een andere benadering van het kijken naar en het omgaan met competenties. Naast het initiële onderwijs zijn er nog andere mogelijkheden om de voor de uitoefening van een beroep noodzakelijke competenties te verwerven. Het zijn net de resultaten van deze andere mogelijkheden en de onmiddellijke gerichtheid op de uitoefening van een beroep die we wensen te belonen. Het feit dat een bepaald beroep reeds aan een bepaald onderwijsdiploma beantwoordt, is zeker geen criterium om dit beroep automatisch uit te sluiten.

De SERV ontwikkelt sinds 1997 beroepscompetentieprofielen. Momenteel zijn reeds een honderdtal dergelijke profielen gerealiseerd. Het ontwikkelen en actualiseren van deze profielen vormt een niet-aflattende beweging. Het decreet stelt de SERV verantwoordelijk voor de beroepsprofielen. Op deze manier

Vandenbroucke

bouwen we voort op de reeds aanwezige expertise. Door middel van deze toewijzing erkennen we bovendien dat de ontwikkeling van beroepsprofielen zo veel mogelijk bij de perceptie van de sectorale sociale partners moet aansluiten.

Volgens het decreet zal de beoordelingsprocedure op de door de SERV bepaalde beroepsprofielen worden gebaseerd. De standaarden zullen als spil van deze procedure gelden. Een standaard wordt afgeleid uit een beroepsprofiel en/of een selectie van competentievereisten die voor de uitoefening van een bepaald beroep noodzakelijk worden geacht. Aangezien de krachtlijnen voor het uitwerken van standaarden nog in een uitvoeringsbesluit moeten worden vastgelegd, zijn tot op heden nog geen standaarden ontwikkeld.

Artikel 8 van het decreet regelt de erkenning van de instanties die titels van beroepsbekwaamheid mogen verlenen. Volgens dit artikel is de erkenning als beoordelingsinstantie afhankelijk van het voldoen aan een aantal kwaliteitsvoorwaarden en van het onderschrijven en het naleven van een gedragscode. De kwaliteitsvoorwaarden moeten nog in een uitvoeringsbesluit worden geoperationaliseerd en zullen ten minste betrekking hebben op het verstrekken van een transparante dienstverlening, op de deskundigheid van het personeel van de instantie, op het hanteren van objectieve en niet-discriminerende handelingsprincipes en op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de aanvrager.

De beroepscommissie is nog niet opgericht. Deze commissie zal pas in 2005, wanneer de dienstverlening van start gaat, worden geïnstalleerd. De werking van de beroepscommissie en de beroepsprocedure zullen in een uitvoeringsbesluit worden vastgelegd. Op die manier willen we een onafhankelijke en neutrale klachtenbehandeling garanderen.

Ik ben het eens met de stelling van de heer Van den Heuvel dat de erkenning door de openbare en door de privé-sector van de titels van beroepsbekwaamheid in de eigen aanwervingsprocedures en loonstructuren cruciaal is voor het slagen van het systeem. Volgens hem moet de Vlaamse overheid op dit vlak een voorbeeldfunctie vervullen en een voortrekkersrol spelen. De Vlaamse overheid zou de toelatingsvoorwaarden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap moeten aanpassen en zou zich niet tot de vrijstelling

van een aantal examenonderdelen voor een stijging in graad mogen beperken.

Ik ben het hier grotendeels mee eens. Het is cruciaal dat de werkgevers de titels van bekwaamheid ondersteunen en in hun eigen personeelsbeleid inbouwen. We hebben getracht op dit vlak een garantie in te bouwen. De sociale partners zijn betrokken bij het selecteren van de titels van beroepsbekwaamheid en bij het bepalen van de standaarden. Op die manier creëren ze zelf de ijkpunten voor de minimaal vereiste competenties.

De discussie gaat trouwens niet enkel over de titels van beroepsbekwaamheid. Ook vanuit andere invalshoeken stellen we vast dat zich een competentiegericht arbeidsmarktbeleid en een competentiegerichte arbeidsmarktcultuur ontwikkelen. Een goed voorbeeld hiervan is het door de vakbonden gezamenlijk opgezette project 'Sociale dialoog over competenties'. Door middel van dit project willen de vakbonden ervoor zorgen dat deze materie tijdens het sociaal overleg op bedrijfsniveau wordt behandeld.

De Vlaamse overheid zal worden gestimuleerd om, waar mogelijk, naar een meer competentiegericht personeelsbeleid te evolueren. Hierbij zullen de voor het uitoefenen van een functie belangrijke vaardigheden worden beoordeeld. Een goed voorbeeld hiervan is de buitenschoolse kinderopvang. Thans wordt gewerkt aan de titel van beroepsbekwaamheid voor de functie van kinderopvangster of -opvangster in deze buitenschoolse voorzieningen. Deze titel zal via de EVC-procedures kunnen worden verworven. Eventuele bijkomende opleidingen zullen worden afgestemd op de vaardigheden die uit de observatieproeven en andere tests zijn gebleken. Deze procedures zullen tot een instroom in de job leiden. Mensen met een diploma en mensen die via het EVC-traject hun weg naar de instroom hebben gevonden, zullen van dezelfde verloning kunnen genieten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik dank de minister voor zijn uitvoerig antwoord. Als ik hem goed heb begrepen, vormt deze problematiek een belangrijke prioriteit in het beleid dat hij de komende maanden wil voeren. Ik hoop dan ook dat het reeds vermelde decreet in 2005 zal kunnen worden uitgevoerd. Ik zou evenwel nog twee korte bijkomende vraagjes willen stellen.

Van den Heuvel

Vlaanderen is niet de enige regio die zich over de elders verworven competenties heeft gebogen. De EU telt een hele reeks voorbeelden. Wallonië heeft de EVC een of twee jaar geleden reeds ingevoerd. Heeft de minister overleg gepleegd met de bevoegde minister van het Waalse Gewest om de violen in dit land gelijk te stemmen?

Er is in het verleden al gediscussieerd over de mogelijkheid om leerplichtige jongeren de kans te bieden een titel van beroepsbekwaamheid te verwerven. In Wallonië worden leerplichtige jongeren uitgesloten. Ze moeten eerst in het initieel onderwijs een diploma trachten te halen.

In het decreet van het Waalse Gewest wordt die doelgroep van jongeren uitgesloten van de mogelijkheid om een titre de compétence te behalen. De redenering is dat er tot 18 jaar schoolplicht is, en dat de prioriteit dus uitgaat naar het halen van een diploma in het gewoon onderwijs. In Vlaanderen laat het decreet die mogelijkheid echter open.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Deze vraag is wat moeilijk te begrijpen, want de leerplicht is er hoe dan ook, en het decreet doet daar geen afbreuk aan. Of er nu een decreet is op de EVC of niet, men is gehouden aan de leerplicht, die inhoudt dat de jongeren ten minste tot een bepaalde leeftijd, maar ook tot aan een bepaald niveau, school volgen, tenzij hun om een of andere reden een afwijking wordt toegestaan. Het kan dus geen concurrerend mechanisme zijn voor de leerplicht. Ik zie dan ook niet welke problemen er kunnen rijzen, tenzij ik u verkeerd begrijp.

De heer Koen Van den Heuvel: Bepaalde sociale partners, waaronder de SERV en de VLOR, vragen voor alle duidelijkheid in het decreet of in de uitvoeringsbesluiten die uitsluiting van leerplichtige jongeren op te nemen.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is me niet bekend. Ik zal mijn raadgevers daaromtrent om raad vragen. Momenteel zie ik het probleem echter niet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over tewerkstellingspremies in gemeenten met een hoge werkloosheid

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over tewerkstellingspremies in gemeenten met een hoge werkloosheid.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de tewerkstellingspremies hebben een Vlaamse gewestelijke kant, en een federale. In oktober van vorig jaar en in maart van dit jaar stelde ik toenmalig minister van Werk Landuyt vragen over de discriminatie van werklozen uit gemeenten met een hoge werkloosheidsgraad, de zogenaamde plus-20-percentgemeenten, een naam die afgeleid is van het feit dat de werkloosheid er 20 percent boven het gemiddelde ligt.

Werkgevers die een laaggeschoolde langdurig werkloze uit een plus-20-percentgemeente aanvaarden, krijgen een lagere subsidie dan wanneer ze iemand aanvaarden uit een andere gemeente, waar de werkloosheidsgraad schommelt rond het Vlaams gemiddelde. Als die werkloze uit een andere gemeente bovendien ook heeft gewerkt in het PWA-stelsel, dan is het verschil nog groter.

De oorzaak daarvan ligt in de differentiatie die wordt gemaakt op federaal niveau op het vlak van de niet-indexeerbare loonpremie tussen gemeenten naargelang van de werkloosheidsgraad en het feit of de betrokkene ex-PWA-er is, en de Vlaamse geïndexeerde loonpremie die bedoeld was om het gemaakte verschil tussen de werklozen op te heffen, zonder rekening te houden met de niet-indexering op federaal niveau en het apart statuut van ex-PWA-ers.

In oktober 2003 was het verschil bij een voltijdse tewerkstelling tussen een ex-PWA-er uit een plus-20-percentgemeente en een ex-PWA-er uit een andere gemeente reeds 1.450 euro. Voor niet-ex-PWA-ers bedroeg het verschil 855,31 euro. Het verschil zal nu nog hoger zijn. Minister Landuyt antwoordde toen

Matthijs

dat hij hierover overleg zou plegen met de federale minister van Werk - uzelf op dat moment - en vroeg me met gevleugelde woorden hem 100 dagen te geven. Ik heb hem die gegeven.

De tweede keer, na zijn contact met u als federaal minister, antwoordde minister Landuyt het volgende: 'Voor het indexeren van de integratie-uitkering is een niet onaanzienlijk bedrag nodig, namelijk ongeveer 637.000 euro. Ik heb ook een berekening gevraagd aan mijn administratie over het vrijmaken van de nodige budgetten om de verschillen weg te werken, waardoor we tot een aanvaardbare oplossing kunnen komen voor alle partijen.'

De minister zei ook dat het de bedoeling was dit tijdens de begrotingsaanpassing eventueel te corrigeren. Hij vermeldde er echter ook bij dat dat afhankelijk was van de prioriteiten van de regering. Het gaat immers om een jaarlijks terugkerend – in begrotings-termen recurrent – bedrag. Dit moest volgens de minister ten laatste tegen juni geregeld zijn, bij de grote begrotingsaanpassing of bij het begin van de nieuwe regeerperiode. 'Als het nu niet lukt, aldus de minister, zal het zeker worden overgenomen in een nieuwe regeerperiode.'

Mijnheer de minister, mijn vragen liggen dan ook voor de hand. Op welke wijze zal de discriminatie tussen werklozen uit plus-20-percentgemeenten en andere gemeenten worden weggewerkt? Is daarvoor een timing opgesteld? Wordt een verhoging van de Vlaamse loonpremie voor de tewerkstelling van werklozen uit plus-20-percentgemeenten in het vooruitzicht gesteld? Wordt de discriminatie tussen ex-PWA-ers opgeheven?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zou deze vraag in meer globale zin willen beantwoorden. Het dossier is me inderdaad bekend, omdat ik er ook tijdens mijn vorig mandaat in het federaal parlement over ben ondervraagd.

De oorsprong van de problematiek ligt eigenlijk in de wijze waarop de Vlaamse overheid indexeert. Het probleem zit dus niet zozeer bij de federale overheid, maar dat is geen reden om het te negeren.

De koepelorganisatie SLN die de zogenaamde werkervaringsprogramma's verenigt, heeft me onlangs een nota bezorgd met een overzicht van de knelpunten die deze promotoren ervaren. Uit deze nota blijkt dat de loonopleg van de promotoren tussen 1997 en 2004 gestegen is met circa 2.000 euro per VTE per jaar. Deze stijging vloeit vooreerst voort uit een verschillende indexeringsregeling die samenhangt met de federale respectievelijk Vlaamse wijze van tegemoetkoming in het werkervaringsstelsel. Verder speelt ook de doorgevoerde vereenvoudiging van de banenplannen door de federale overheid een rol en zijn ook de ESF-regels een meebepalende factor.

Aangezien het hier NGO's betreft wier werking steunt op overheidssubsidies, weegt deze bijkomende kost zwaar door op hun budgetten, te meer omdat deze kost nauwelijks of niet via terugverdieneffecten kan worden gecompenseerd. Ik ben me ten eerste van deze problematiek bewust.

De knelpunten waarmee de werkervaringspromotoren in Vlaanderen worden geconfronteerd, blijven evenwel helaas niet beperkt tot dit element, dat u overigens terecht aankaart. Ze ervaren ook toeleidingsproblemen en signaleren tevens een aantal mogelijkheden die we met de federale overheid moeten bespreken, zoals de mogelijkheid om stage te lopen in de privé-sector en een vereenvoudiging van de betaling aan de werkzoekende. Tegelijkertijd is men vragende partij om het organisatiemodel waarop werkervaring is gestoeld, te vernieuwen.

Kortom er is veel werk aan de winkel. In mijn beleidsnota wordt een vrij gedetailleerd overzicht gegeven van wat er ons te doen staat. Daarover wil ik ook graag de mening van de commissie vernemen. Het is mijn overtuiging dat we deze knelpunten globaal moeten wegwerken en dat we een nieuw concept voor werkervaring in Vlaanderen moeten uitwerken. Dat moet ook gekoppeld zijn aan een andere financiering.

Dat kan evenwel niet op korte termijn, gezien de complexiteit en de budgettaire consequenties ervan. Bij de vorming van de regering is echter afgesproken dat er in deze regeerperiode zal worden voorzien in extra budgettaire middelen om een nieuwe dynamiek te geven aan werkervaringsprojecten. Eigenlijk was het de afspraak een substantieel groeipad uit te tekenen, al hebben we geen geld op overschot, en moeten we dus nog nagaan in hoeverre we dit kunnen waarmaken.

Vandenbroucke

Het uitproberen van nieuwe organisatie modellen zal dit najaar van start gaan. Een oproep tot promotoren wordt vanuit het ESF zwaartepunt 1 en 2 voorbereid. Ook de eerste gesprekken met mijn federale collega, minister Vandenbossche, wil ik in het najaar voeren.

Met het oog op een sluitende begeleidingsaanpak van werkzoekenden zal ik tevens op korte termijn onderzoeken hoe het werkervaringsstelsel attractiever kan worden gemaakt teneinde de doorstromingskansen voor langdurig werklozen mogelijk te maken. Dit moet ons toelaten om zeker in 2007 een doorstart te maken met een nieuw concept. Dat is misschien allemaal nog wat vaag, maar ik stel voor dat we er naar aanleiding van de beleidsnota grondiger op ingaan.

De voorzitter: De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Europese plannen tot liberalisering van bepaalde arbeidsmarkten en de gevolgen hiervan voor de Vlaamse havenarbeiders

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Penris tot de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de Europese plannen tot liberalisering van bepaalde arbeidsmarkten en de gevolgen hiervan voor de Vlaamse havenarbeiders.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de Vlaamse havenarbeiders kennen een heel specifiek georganiseerde arbeidsmarkt, die wordt geconditioneerd door enerzijds de wet op de havenarbeid, de wet Major, en zijn uitvoeringsbesluiten, en anderzijds verschillende CAO's

die in de paritaire havencomités gelden en gebundeld zijn in zogenaamde codexen, die trouwens kunnen verschillen van haven tot haven. In wezen komt het erop neer dat in de erkende havengebieden havenarbeid enkel mag worden uitgevoerd door erkende havenarbeiders. Het overtreden van dat principe wordt trouwens strafrechtelijk gesanctioneerd.

Dat systeem van closed shop sluit sommige mensen misschien wel uit van dit werk, maar anderzijds moet toch worden toegegeven dat havenarbeid dermate gespecialiseerd is dat het alleen maar aan specifiek ervoor opgeleide mensen kan worden overgelaten. De havenarbeiders hebben trouwens geen vaste werkgever. Ze worden in principe aangeworven van dag tot dag, telkens bij wisselende werkgevers. Dat is een arbeidsverhouding sui generis, die een bijzondere wetgeving verdient.

De arbeidsorganisatie van de Vlaamse havens is gestoeld op een eeuwenoude traditie, die er de jongste decennia voor heeft gezorgd dat onze havens een heel sterke sociale vrede kenden. Het feit dat het sociaal klimaat zo rustig is, is trouwens een van de aspecten die de grote aantrekkingskracht van onze Vlaamse havens uitmaken voor hun verschillende klanten. Op een wilde staking in 1973 na, hebben de Vlaamse havenarbeiders sinds 1960 nooit meer gestaakt, behalve dan het afgelopen jaar.

Mijnheer de minister, u weet waarom ze vorig jaar hebben gestaakt. De toenmalige Europese commissaris De Palacio had het voornemen heel het systeem van de havenarbeidsmarkt te liberaliseren, en onder meer toe te staan dat scheepsbemanningen onder bepaalde voorwaarden uitvoeren wat nu nog als havenarbeid wordt beschouwd. Dat namen onze havenarbeiders niet, en terecht zijn ze er tegen in het verzet gekomen. Met succes, want na verschillende zware stakingsdagen hebben ze bereikt dat het Europees Parlement in extremis de voorstellen van mevrouw De Palacio verwierp.

Vandaag de dag stellen we echter vast dat de Europese Commissie met gelijkaardige voorstellen voor de dag komt en andermaal een typisch Vlaamse manier van arbeidsorganisatie in vraag wil stellen. Het verleden heeft ons geleerd dat de politici er het best zo snel mogelijk bij zijn om zo het verzet tegen dit soort initiatieven te organiseren. Ik heb uw voorganger Landuyt hierover destijds al ondervraagd. Vandaag moet ik ook u hierover ondervragen.

Penris

Ik weet wel dat het hier, strikt genomen, geen Vlaamse aangelegenheid betreft. De wet op de havenarbeid valt onder het arbeidsrecht, wat een federale materie is. Met uitzondering van een tien tot twintig havenarbeiders in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, slaat deze federale materie evenwel enkel en alleen op de specifieke situatie van Vlaamse werknemers. Het gaat hier om de toekomst van duizenden Vlaamse werknemers en van onze Vlaamse havens.

Mijnheer de minister, uw voorganger heeft in dit verband reeds stappen gezet. Het lijkt me dan ook gepast u te vragen welke stappen u en uw regering al hebben gezet. U weet dat een aantal zaken onze richting uitkomen die negatieve gevolgen voor onze havens en voor onze haventradities kunnen hebben. Welke stappen heeft de Vlaamse Regering reeds gezet op Europees niveau om het tij alsnog te keren?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Mijnheer de voorzitter, ik zou hier even een paar bedenkingen willen maken. Mijn fractie vindt het beschermd statuut van de havenarbeiders ook zeer belangrijk. Onze havenarbeiders genieten een goede reputatie. De buitenlandse rederijen kennen onze havenarbeiders maar al te goed. Ze weten dat hun statuut hen in staat stelt schitterend werk te verrichten.

Ik zou de woorden van de heer Penris toch even willen nuanceren. Met een aantal van zijn bekommernissen is op Europees niveau is immers reeds rekening gehouden. Hoewel de in het verleden genomen maatregelen misschien nog niet ver genoeg gaan, zijn reeds een aantal voorwaarden met betrekking tot het behoud van de sociale bescherming en de veiligheid van de havenarbeiders gesteld.

Zo zijn de lidstaten verplicht om de toegang tot het beroep te regelen. De bemanning van een schip zou enkel bij het laden en bij het lossen mogen helpen en zou bijgevolg niet bij de behandeling van de goederen op de kaaien zelf worden betrokken. Het is niet toegestaan om met rondreizende dokwerkers te werken. Al deze regels hebben trouwens enkel betrekking op schepen die onder een Europese vlag varen.

Aangezien deze maatregelen nog niet ver genoeg gaan, is in het nieuwe voorstel dat nu in de Europese

Commissie ter bespreking voorligt een reeks bijkomende beschermingen van de havenarbeiders opgenomen. Hoewel dit voor ons van primordiaal belang is, moeten we durven afstappen van de te stringente houding die in het verleden is aangenomen.

De wet-Major wordt momenteel in vraag gesteld. We moeten erop toezien dat de Europese liberaliseringspogingen het huidige stelsel niet onderuithalen. We moeten op een verstandige manier met de bestaande drang omgaan. Indien we een goed toezicht op de implementatie van een eventuele Europese richtlijn uitoefenen, kunnen we onze dokwerkers in de toekomst eigenlijk nog beter beschermen.

Aangezien de wet-Major momenteel in vraag wordt gesteld, moeten we opletten niet in een soort vacuüm terecht te komen. We moeten vermijden dat onze eigen wetgeving, wanneer ze aan het Europees recht wordt getoetst, in het ledige wordt aangepast. Indien wij een stap opzij moeten zetten, zouden onze havenarbeiders wel eens zonder bescherming kunnen komen te zitten. We moeten hier op een genuanceerde manier mee omgaan. Binnen de context van een Europese liberaliseringspoging moeten we op de bescherming van het statuut toezien.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, volgens de heer Penris moeten we snel reageren. Hij is met deze woorden aan het juiste adres. Tijdens de uitoefening van ons vorig politiek mandaat hebben minister Van Brempt en ikzelf, samen met een hele reeks andere mensen, zeer snel gereageerd op een voorstel van de Europese Commissie dat tot een zeer verregaande liberalisering van de havenarbeid zou hebben geleid. Gezien onze ervaringen met het vorige voorstel van de Europese Commissie, volgt de Vlaamse Regering de recente ontwikkelingen op dit terrein uiteraard nauwgezet op.

Het vorige voorstel van havenrichtlijn van Europees commissaris De Palacio heeft tot succesvolle contestaties geleid en heeft het uiteindelijk niet gehaald. Ik vind het eigenaardig dat Europees commissaris De Palacio nu een nieuw project wil lanceren. Aangezien zij binnenkort door een nieuwe Europees commissaris wordt opgevolgd, zal ze dit nieuwe project niet zelf kunnen opvolgen. Ik vraag me af welke stappen haar opvolger in dit verband zal zetten.

Vandenbroucke

Onze belangrijkste bekommernissen zijn het garanderen van de werkzekerheid en van de veiligheid van de havenarbeiders en de schepen in onze havens. Op dat vlak kon het eerste ontwerp van richtlijn van Europees commissaris De Palacio ons geen garanties bieden.

Tijdens onze ambtsperiode als federale ministers hebben minister Van Brempt en ikzelf de zestien oude KB's over dit onderwerp tot een enkel KB samengebundeld. In dit KB worden de erkenningsvoorwaarden voor alle havenarbeiders in al onze havens gelijkgeschakeld. In dit KB is tevens expliciet opgenomen dat alle EU-onderdanen die aan de voorwaarden inzake opleiding en inzake minimale kennis van het Nederlands voldoen, als havenarbeiders kunnen worden erkend. Met het oog op mogelijke betwistingen op het Europees niveau, hebben we het sociaal statuut van de havenarbeiders op deze manier eigenlijk een stuk robuuster gemaakt.

Momenteel bevindt het statuut van de dokwerkers zich buiten mijn bevoegdheden als Vlaams minister. De Vlaamse Regering is evenwel bevoegd voor de havenbedrijven en voor de loodsdiensten. We zijn dan ook zeer bekommerd om de inhoud van het nieuwe voorstel van richtlijn.

De Vlaamse Regering zal ten aanzien van de federale regering een duidelijk standpunt innemen. De daarnet toegelichte bekommernissen zullen hierbij als toetssteen voor het nieuwe voorstel van richtlijn blijven gelden. Indien in dit nieuwe voorstel passages zijn opgenomen die gelijkaardig zijn aan of verder gaan dan het verworpen voorstel van Europees commissaris De Palacio, bijvoorbeeld ten aanzien van de zelfafhandeling, zal de Vlaamse Regering uiteraard niet met dit voorstel kunnen instemmen.

Zodra het officieel beschikbaar is, zal de Vlaamse Regering het nieuwe voorstel van richtlijn grondig bestuderen en het advies van de Vlaamse Havencommissie inwinnen. Ter voorbereiding van het standpunt dat de federale regering op de raads werkgroep zal innemen, zal de Vlaamse Regering haar eigen standpunt in de schoot van de coördinatievergadering bepalen. Alle gemeenschappen en gewesten van het land zijn bij deze vergadering betrokken. Het voorstel van richtlijn zal uiteindelijk onder het Luxemburgs voorzitterschap in de raads werkgroep worden behandeld.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Mijnheer de voorzitter, de minister is vorige week al in mijn achting gestegen. Vandaag stijgt hij nog meer in mijn achting. In tegenstelling tot zijn voorganger, beantwoordt hij onze vragen op een adequate en correcte wijze. Hij gedraagt zich noch lacherig, noch polemisch. Wij kunnen deze toonten zeerste waarderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.19 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

